

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.334/2008/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Katona Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Katona Csenge ügyvéd, 3525 Miskolc, Kis-Hunyad u. 10. I/2.) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium IKSZ Jogi Képviseleti Osztálya (ügyintéző: Dr. ... jogtanácsos, 1363 Budapest, Pf: 54) által képviselt alperes neve alperes ellen kártalanítás megfizetése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 10. P. 22 046/2007/15. számú ítélete ellen a felperes által 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes keresetében 2 969 000 Ft nem vagyoni, és 7 031 000 Ft vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 580. §-a (1) bekezdés II/a pontja alapján, kártalanítás jogcímén. Indokként előadta, hogy csoportosan elkövetett rablás büntette és garázdaság vétsége miatt a M. Városi Rendőrkapitányságon ellene indult büntetőeljárásban 2002. március 10-től 2005. június 8-ig előzetes letartóztatásban volt. A büntetőbíróság 2007. február 26. napján kelt jogerős ítélete az ellene egy rendbeli, csoportosan elkövetett rablás büntette miatt emelt vád alól felmentette, és bűnösnek mondta ki egy rendbeli garázdaság vétségének elkövetésében. Ezért, mint többszörös visszaesőt, 1 év börtönbüntetésre ítélte, amelybe az előzetes letartóztatása idejéből 12 hónapot beszámítani rendelt. Az utólag jogszerűtlenné vált 27 hónapos előzetes letartóztatásával okozati összefüggésben a keresetében érvényesített vagyoni és nem vagyoni kárt szenvedett.

Az elsőfokú bíróság az alperesnek elsődlegesen a kártalanítás objektív jogalapjának hiányára alapított, a kereset elutasítására irányuló ellenkérelmével egyetértésben a keresetet elutasította.

Ítélete indokolásában a keresettel egyező tényállást állapítva meg kifejtette, hogy a felperes előzetes letartóztatására két bűncselekményre tekintettel került sor, és csak a csoportosan elkövetett rablás büntette vádpont alól mentették fel, a garázdaság vétségében a bűnösségét jogerős ítélet megállapította. A Be. alkalmazandó 580. §-ának (1) bekezdés II/a pontja pedig nem tartalmaz olyan objektív feltételt, amely alapján a részbeni felmentés esetén az előzetes letartóztatás miatt kártalanítás járna.

Az alperes védekezését osztva kifejtette, hogy - helyesen - a Be. 580. § (2) bekezdés a) pontját - amely az államnak a kiszabott szabadságvesztés tartamát meghaladó előzetes letartóztatásért fennálló kártalanítási kötelezettségéről rendelkezik, - a 2007. évi XXVII. törvény 60. §-ának (2) bekezdése csak 2007. június 1-i hatállyal iktatatta be, mely rendelkezésnek visszaható hatálya nincs. A felperes kártalanítási igényének jogalapja a felmentő ítélet 2007. február 26-án történt jogerőre emelkedésekor hatályos Be. szabályok alapján ítélandó meg.

Az ítélet ellen az alperesnek a keresetben marasztalása iránt a felperes élt fellebbezéssel. Álláspontja szerint a Be. 580. §-a nem kogens, hanem diszpozitív szabály, és kizáró rendelkezés hiányában kártalanítás a részbeni felmentés esetén is lehetséges, mint ahogy 2007. június 1. napjával a törvénybe az kifejezetten is beiktatásra került. Keresetét ugyan a jogszabályváltozás után, de még a hat hónapos jogvesztő igényérvényesítési időn belül terjesztette elő, ezért álláspontja szerint a Be. ezen új rendelkezése esetében alkalmazható.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme helyes indokai alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Perköltséget nem igényelt. Megismételte az elsőfokú eljárásban is már előadott azon érvelését, hogy a kártalanítás a felmentő ítélet jogerőre emelkedésekor vált esedékessé, és a felperes igénye az akkor hatályos szabályok alapján ítélandó meg. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 12. §-a értelmében kifejezett jogalkotói rendelkezés hiányában a Be. 580. §-a (2) bekezdés a) pontjának visszaható hatálya nincs, csak a hatályba lépése utáni időszakra állapíthat meg kötelezettséget és jogosultságot egyaránt.

Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A §-ának (1) bekezdése f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt alaptalannak találta.

Az elsőfokú ítéletnek a keresetet elutasító rendelkezése érdemben törvényes és megalapozott. Az ítéleti tényállást és az ítélet ténybeli indokait azonban az ítéltábla részben, a következők szerint helyesbítette:

Téves, és a felterjesztett büntetőiratokkal ellentétes a kereset, és azzal egyezően az elsőfokú ítélet azon ténymegállapítása, hogy a felperes ellen csoportosan elkövetett rablás büntette és garázdaság vétsége miatt folyt büntetőeljárás, és az előzetes letartóztatása és annak fenntartása e két bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt történt.

Ezzel szemben a büntetőiratok alapján megállapítható helyes tényállás az, hogy a M. Városi Ügyészség - a tényállásában és minősítésében az ügyész vádbeszédében is változatlanul fenntartott - B. 1861/2002/23/I. szám alatt emelt vádiratában a felperest és két vádlott társát - amint azt az elsőfokú ítélet tényállása is tartalmazza - a Btk. 321. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés c) pontja II. fordulata szerint minősülő és büntetendő, a Btk. 20. §-ának (2) bekezdése szerinti társtettesként, csoportosan elkövetett rablás büntettével vádolta meg, és az ügyész a bizonyítási eljárás bejezetté nyilvánítása után is a felperes bűnösségének megállapítását ezzel egyezően indítványozta.

Garázdaság vétsége miatt - térben és időben is elkülönült tényállása alapján - kizárólag a felperes testvére, az I. rendű vádlott ellen folyt büntetőeljárás. A **M.** Városi Ügyészség e cselekmény miatt külön, B. 2458/2001. számon emelt vádat az I. rendű vádlottal szemben, és mindkét vádindítványról a **M.** Városi Bíróság a felperes irányába 2007. február 26-án jogerős 8. B. 2747/2005/84. számú ítéletében határozott.

A felperes és két vádlott társa ellen a B. 1861/2002/23/I. számú vádirattal zárult büntetőeljárás a **M.** Városi Rendőrkapitányságon csoportosan elkövetett rablás büntettének megalapozott gyanúja miatt indult, azon cselekmény miatt, hogy 2002. március 7-én 19 óra 40 perc körüli időben a felperes élettársával és testvérével a miskolci Krigli Sörözőben tartózkodott, ahol kirabolták, majd ezt követően a söröző előtt három alkalommal pofon ütötték a sértettet. Az eljárás mindvégig e bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt folyt. A gyanúsítottak előzetes letartóztatását és annak fenntartását az elsőfokú ítéletben ismertetett határozatok, a csoportosan elkövetett rablás büntettének megalapozott gyanújával, e bűncselekmény nagyfokú társadalomra veszélyességével, a miatta kiszabható büntetés súlyosságával és az e bűncselekmény szempontjából lényeges, a határozatok indokolásában részletezett körülményekkel indokolták.

A büntetőbíróság jogerős ítéletében a felperest (ott II. rendű vádlott) illetően részben a vádirattól eltérő tényállást állapított meg annyiban, hogy az asztalánál ittasan tartózkodott, az I. rendű vádlott és a sértett között kialakult dulakodásra figyelte felperes anélkül csatlakozott a dulakodókhoz, és lökte meg egy alkalommal a mellénél fogva a sértettet, hogy a dulakodás közvetlen előzményével tisztában lett volna, tudott volna arról, hogy a sértett a játékgépen nyert és a nyeremény egy részét az élettársa (III. rendű vádlott) magához vette. Megállapította továbbá a büntetőbíróság, hogy a pultosnő élettársa által a fennhangon egymás között vitatkozó, a söröző elé kitessékelt személyek közül a felperes volt az, aki a sértettet három alkalommal pofon ütötte. Miután a büntetőbíróság a vádirattól eltérően nem látta bizonyítottnak, hogy a felperes a rablási cselekményben bármilyen módon részt vett volna, a csoportosan elkövetett rablás vádjában nem találta bűnösnek. A felperes terhén egyértelműen bizonyított, az ítéleti tényállásban rögzített magatartásban, mint a vád tárgyát képező cselekmény maradékcselekményében állapította meg a felperes bűnösségét garázdaság vétségében és ítélte, mint többszörös visszaesőt egy év végrehajtandó szabadságvesztésre. A büntetőbíróság tehát valójában a felperest a vád alól nem mentette fel, hanem bűnösségét a vádirattól eltérő minősítés alapján állapította meg a terhére bizonyított maradék cselekményben. A jogerős ítéletnek a felperest a társtettesként, csoportosan elkövetett rablás büntette miatt emelt vád alól felmentő rendelkezése valójában formai hiba, ami a felperest a kártalanítási igénye előterjesztésében megtéveszthette.

A felperes kártalanítási igényét a jogerős ítéletet követően hatályba lépett, a Be. 580. §-a (2) bekezdése sem alapozta meg. A Be. 582. §-ának (1) bekezdése a Ptk-nak a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre vonatkozó rendelkezéseit csak a kártalanítás módjára és mértékére rendeli alkalmazni. A kártalanítás anyagi jogi feltételeit, esedékességét, az igényérvényesítés anyagi jogi határidejét maga a Be. határozza meg, mely rendelkezések a Ptk-tól eltérően kötelező erejűek, azoktól eltérni csak jogszabály kifejezett, megengedő rendelkezése alapján lehet.

A Be. 582. §-ának (2) bekezdése alapján a kártalanítás az ítélet jogerőre emelkedésével válik esedékessé, ennél fogva a kártalanítás anyagi jogi feltételei az ítélet jogerőre emelkedésekor hatályos eljárási szabályok alapján ítélandók meg.

Az ítélet jogerőre emelkedésekor (2007. február 26.) pedig a Be. 580. §-ának az un. túlzott mértékű szabadságelvonásért az állam kártalanítási kötelezettségét megállapító rendelkezése nem volt. Az állam ezen kötelezettségét a Be. 580. §-a (2) bekezdését beiktató 2007. évi XXVII. törvény 60. §-ának (2) bekezdése állapította meg, mely rendelkezés ugyanezen törvény 89. §-ának (1) bekezdése alapján 2007. június 1-jén lépett hatályba. Az alperes ellenkérelmében is hivatkozott 1987. évi XI. törvény 12. §-ának (1) és (2) bekezdései értelmében pedig a módosító rendelkezés alapján a hatályba lépését megelőző időre az állam kártalanítási kötelezettsége nem állapítható meg.

Az ítélet tábla a kifejtett indokok szerint az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helyben hagyta.

A fellebbezési eljárásban is pernyertes alperes költségigényt nem támasztott, ezért javára költségviselésről rendelkezni nem kellett. (Pp. 78. § (2) bekezdés.)

A felperes személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján a fellebbezési illeték az államot terheli.

D e b r e c e n, 2008. július hó 16.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. előadó bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó

